

Hanna Podczaska-Tomal

– absolwentka filologii germańskiej
Uniwersytetu Łódzkiego,
nauczyciel dyplomowany
edukator, koordynator programu
doskonalenia nauczycieli języka
niemieckiego DELFORT,
autorka publikacji z zakresu
metodyki nauczania języka niemieckiego

Suwałki, 27.07.2016 r.

**Opinia merytoryczno-dydaktyczna
na temat programu nauczania
języka niemieckiego**

***Program nauczania języka niemieckiego
jako języka mniejszości narodowej
dla I etapu edukacji***

Autor: Katarzyna Król

Wydawnictwo: LektorKlett

1. Ogólna charakterystyka i koncepcja programu

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji Katarzyny Król jest adresowany do nauczycieli języka niemieckiego uczących dzieci na I etapie edukacyjnym i przeznaczony dla uczniów, zarówno sześć-, jak i siedmioletnich, którzy w szkole podstawowej rozpoczynają naukę języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej w wymiarze średnio 3 godzin lekcyjnych w tygodniu. Nadrzędnym celem *Programu* jest nabywanie przez ucznia kompetencji komunikacyjnych i jednocześnie wspieranie go w rozwoju psychofizycznym. Uczniowie mają zostać przygotowani do posługiwania się językiem niemieckim w mo-

wie i piśmie na poziomie użytkownika początkującego. *Program* może stanowić także bazę wyjściową do tworzenia przez nauczycieli autorskiego programu nauczania języka niemieckiego na tym etapie.

Program został skonstruowany w oparciu o założenia pedagogiki konstruktywistycznej i neurodydaktyki. Dzięki temu uczeń zdobywa wiedzę w sposób zgodny z mechanizmami funkcjonowania mózgu i odpowiadający własnym predyspozycjom. Autorka założyła, że uczeń będzie pozyskiwał umiejętności i kompetencje komunikacyjne w sposób spiralny, co pozwoli na odwoływanie się do wcześniej zdobytej wiedzy, na jej przypominanie i poszerzanie.

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej został sporządzony w oparciu o następujące dokumenty:

1) PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH stanowiąca Załącznik nr 2 *Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie postawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz.U. poz. 977 oraz z 2014 r. poz. 803) obowiązująca do 1 września 2017 r. oraz Załącznik nr 2 *Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz.U. z 2016 r. poz. 895) obowiązujące od 1 września 2017 r. (punkt 12 – język mniejszości narodowej lub etnicznej)

2) ROZPORZĄDZENIE MINISTERSTWA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. 2007, nr 83, poz. 562)

Opiniowany *Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej* spełnia wymagania formalne określone w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników* (Dz. U. Poz. 752).

Zgodnie z § 4. 1. *Rozporządzenia* stanowi on opis sposobu realizacji celów kształcenia ustalonych w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych*, zawiera wszystkie elementy wymienione w *Rozporządzeniu*.

2. Cele kształcenia i wychowania

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej uwzględnia w procesie nauczania cele kształcenia i wychowania zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Poza wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, etycznym, fizycznym, estetycznym i rozwijaniem kompetencji kluczowych, autorka *Programu* kładzie nacisk na nabywanie umiejętności językowych w odniesieniu do języka mniejszości narodowej w trzech obszarach wymagań ogólnych: w zakresie odbioru wypowiedzi, tworzenia wypowiedzi i analizy i interpretacji tekstów kultury. Szczegółowe treści nauczania, wymienione w podstawie programowej w punkcie 12 są przytoczone w rozdziale 3 *Programu*.

Na szczególną uwagę zasługują przedstawione w programie cele wychowawcze. Autorka podkreśla w *Programie* rolę umiejętności społecznych i informatycznych, które pozwolą uczniowi w przyszłości funkcjonować w społeczeństwie: umiejętności współpracy w grupie, budowanie własnej tożsamości dziecka oraz, co szczególnie ważne w przypadku nauki języka mniejszości narodowej, uświadamianie dzieciom ich przynależności narodowej i kulturowej przy jednoczesnym uczeniu postaw otwartości, tolerancji i poszanowania dla innych narodów i kultur.

3. Treści nauczania – zagadnienia tematyczne

Treści nauczania w *Programie nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej* są zgodne z zapisami zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego i dotyczą tematów bliskich światu dziecka. Słownictwo nie jest jednak wprowadzane według schematu tematycznego. Autorka *Programu* bazuje na naturalnej metodzie nauki języka, która zaspokaja potrzeby dziecka dotyczące komunikowania się z innymi i wykorzystuje słownictwo potrzebne w danej chwili. Nauczyciel posługuje się na zajęciach z języka mniejszości słownictwem potrzebnym w danej sytuacji, wspiera je obrazem symulującym sceny z życia dziecka, stymuluje omawianie sytuacji. Uczeń w naturalny sposób przyjmuje dawkę słów, które jest w stanie zapamiętać na danych zajęciach, bo one go zaciekały, wpadły w ucho, były mu potrzebne w danej chwili.

Proponowane zakresy tematyczne są ułożone spiralnie, co pozwala na rozszerzanie ich zakresu na coraz wyższych poziomach. Przygotowane zostały na podstawie serii podręczników *Niko*, przeznaczonej do nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej w szkole podstawowej.

4. Techniki nauczania, uczenia się i metody pracy – sposoby osiągnięcia założonych celów nauczania

W *Programie nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej* nauczyciel znajdzie przykładowe techniki pracy nad poszczególnymi umiejętnościami językowymi. *Program* kładzie nacisk na stymulowanie uczniów do aktywności i wskazuje pozytywną funkcję nagradzania w procesie nauczania. Autorka podkreśla rolę technik aktywizujących, działań polisensorycznych, edukacji teatralnej, eksperymentowania na lekcji. W *Programie* została opisana metoda FRESCH, dzięki której stopień opanowania informacji – według piramidy zapamiętywania wg Dale'a (Stożek Dale'a) – jest najwyższy.

Nauczyciel pracujący z *Programem* znajdzie tu wachlarz możliwości organizacji zajęć nie tylko w klasie. Zaproponowane techniki nauczania, uczenia się i metody pracy uwzględniają dynamiczny rozwój dziecka w młodszym wieku, zaspokajają jego potrzebę ruchu, działania i eksperymentowania. Wszystkie przykłady ilustrujące przedstawione metody pochodzą z serii podręczników *Niko*.

5. Opis założonych osiągnięć ucznia

Uczniowie biorący udział w zajęciach z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej mają różny poziom znajomości języka. Nauczyciele mają za zadanie doprowadzić ich po ukończeniu klasy III do poziomu elementarnego opanowania umiejętności językowych. Opiniowany *Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej* zakłada osiągnięcie celów kształcenia poszczególnych sprawności językowych ujętych w trzech zakresach w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*: w zakresie odbioru wypowiedzi, tworzenia wypowiedzi oraz analizy i interpretacji tekstów kultury.

Koncepcja *Programu* bazuje na nauczaniu języka metodą zbliżoną do uczenia się języka w warunkach naturalnych i zakłada, że uczeń powinien wejść w relacje z niemieckojęzycznym nauczycielem i poprzez przygotowane zagadnienia tematyczne opanować umiejętności i kompetencje komunikacyjne w języku niemieckim oraz zaspokoić swoje potrzeby rozwojowe.

6. Procedura oceniania uczniów

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej podkreśla rolę oceniania postępów w nauce i dostarczania uczniom oraz rodzicom i innym nauczycielom informacji o trudnościach i specyficznych uzdolnieniach ucznia, o jego mocnych i słabych stronach, o jego postępach w stosunku do osiągniętych już umiejętności. Autorka wskazuje na istotną wartość zastosowania przyjaznej dziecku oceny opisowej oraz innych, wspierających form oceniania. *Program* sugeruje również wdrażanie uczniów do samokontroli i samooceny – *co wiem, co potrafię, z czym sobie radzę, a co sprawia mi jeszcze trudności*.

7. Bibliografia i literatura pomocnicza

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej zawiera poprawnie sformułowaną bibliografię i wykaz literatury pomocniczej.

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej nie zawiera błędów rzeczowych, zapisane w nim treści są poprawne merytorycznie i zgodne z aktualną wiedzą w dziedzinie metodyki nauczania języka niemieckiego. *Program* jest dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów dla I etapu edukacyjnego.

Reasumując:

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej autorstwa Katarzyny Król może być dopuszczony do użytku szkolnego na I etapie edukacyjnym na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Wymagania szczegółowe (treści nauczania) na koniec III klasy szkoły podstawowej zawarte w *Programie nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji szkolnej* są zgodne z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z późn. zmianami*.

Program Katarzyny Król pozwala zrealizować podstawę programową z uwzględnieniem specyfiki grupy, to znaczy: dostosować program do umiejętności językowych uczniów, warunków, w jakich będzie realizowany, metod i technik nauczania, dostępnych materiałów dydaktycznych i koncepcji nauczyciela na naukę języka mniejszości.